

Mátyás király és a zoborvidéki paraszt

De viszont Mátyás király az vót itten. Mátyás király az itt vót Csitárba a csitári forrásnál. Igen. Csitárnak a közepiben van egy olyan nagy forrás. Olyan boltíves forrás van. És valamikor az réte vót ottan, és Mátyás ott pihent meg. Mátyás király az urakkal. És ottan szántott a csitári paraszt ökrökön, és neki sehogyan sem tetszettek azok az urak, akik őmellette jártak. S elment oda, valamit forralt a fejébe, de senki sem tudta, hogy mit, s akkor elment, felkelt, és elment az öreghez, és köszönt neki, hogy:

– Tisztesség, öreg!

És az öreg visszafelelt:

– Köszönöm az asszonymak.

S akkor azt mondja neki:

– Messze van-e a messze?

– Hát felséges királyom, már csak az ökröm szarváig.

– Hány még a harminckettő?

– Felséges királyom, már csak tizenkettő.

– S meg-e tudná a bakkecskéket fejni?

– Meg bizon, felséges királyom!

– Hát addig az én kérdéseimet el ne árulja, amíg az én képemet meg nem látja!

S elment, visszafordult az urakhoz, akik már ott sorakoztak mellette. Azt mondja:

– Ha nem találjátok ki a kérdéseimet, nem lehetek ágyántalán – azt mondja – az ország tanácsosai! Mer ezek a kérdések nagyon könnyűek.

És akkor ő elment, és lefeküdt a forrásnál, és ezek meg ellopakodtak vissza, elmentek a paraszthoz. Mondják neki, hogy:

– Paraszt, mért köszönt neked a király úgy, hogy tisztesség, öreg?

– Hát ötven aranyé megmondom.

Leszámították az ötven aranyat neki.

– Hát azér – azt mondja –, mer a tiszta ruha tisztesség, és az asszony mossa a ruhámat – azt mondja –, akkor ezér mondtam.

– Na és mennyi a harminckettő?

– Hát addig ötven aranyé megmondom.

Leszámították az ötven aranyat neki, betette a tarsolyába, tarisznyájába, ami a nyakába vót neki. Akkor azt mondja:

– Mikor fiatal vótam, harminkét fogam volt, és most má nézzék meg, csak tizenkettő van!

- No és a harmadik kérdés meg az vót, hogy messze-e a messze.
- Hát ötven aranyért azt is megmondom – azt mondja.
- Mikor én fiatal vótam, én nagyon messzire elláttam, de most már öreg vagyok, már nem látok messzire, csak az ökör szarváig.
És akkor egymásra néztek, és elszégyellték magukat. És azt mondták neki:
- No és a bakkecskéket hogy fejné meg?
- Hát ötven aranyé azt is megmondom. – Hát azt mondja, mikor kiolvasták az ötven aranyat, betette a tarisznyába: – Úgy fejem meg a bakkecskéket, mint most az urakat fejem – azt mondja. – Éppen úgy fejem.
- Azt mondja:
- Öreg, a kérdéseidet eláruljuk a királynak!
- Hát elárulhatják.
- De a király képit még nem látta...
S akkor kivett egy aranyat, és azt mondta:
- Hát ez mi? Na itt a király képe.
Akkor visszament a forráshoz, elmentek oda, a király ottan feküdt, elmentek a királyhoz, és panaszt emeltek neki, mondták:
- Az öreg nem tartotta be az ígéretit, mert elárulta, és a képedet nem látta.
- Dehogynem – azt mondja –, ott van az aranyon a képem. De – azt mondja – nem vagytok képesek egy országot vezetni, mert egy öreg paraszt okosabb titűletek, mert mind a négy kérdésemre meg tudott válaszolni, de tik egyre se tudtok.